

УДК 378.016:811.111

© Васильєва М.П., 2025.

<https://orcid.org/0000-0002-3134-7547>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.07>

М. П. Васильєва

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ

У статті обґрунтовано актуальність формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів педагогічних університетів України в умовах модернізації вищої освіти, євроінтеграційних процесів і зростання ролі іноземної мови як інструмента професійної та міжкультурної комунікації. Наголошено, що сучасний учитель немовних дисциплін має володіти іноземною мовою для ефективної участі в академічному й професійному спілкуванні.

У межах дослідження узагальнено теоретичні підходи до розуміння іншомовної комунікативної компетентності як інтегративної здатності особистості здійснювати результативну мовленнєву діяльність у різних комунікативних ситуаціях. Обґрунтовано доцільність розгляду її структури через мовний (лінгвістичний), мовленнєво-комунікативний, соціокультурний, стратегічно-прагматичний та професійно-педагогічний компоненти. Показано, що методологічною основою іншомовної підготовки у педагогічних університетах виступають Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), які забезпечують рівневу логіку та прозорі результати навчання.

На основі аналізу освітніх програм і силабусів дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» встановлено варіативність підходів до іншомовної підготовки студентів немовних факультетів, зумовлену університетською автономією та відсутністю уніфікованих вимог до мовної складової підготовки майбутніх учителів. Виявлено диференціацію між бакалаврським і магістерським рівнями, а також різні траєкторії реалізації професійно орієнтованої іншомовної підготовки.

З'ясовано, що формування іншомовної комунікативної компетентності забезпечується через поєднання комунікативних, інтерактивних і цифрових методів навчання, використання сучасних навчально-методичних комплексів та додаткових ресурсів з лексики і граматики. Доведено, що ефективність іншомовної підготовки залежить від системності методичного забезпечення та його узгодженості з вимогами CEFR і професійними потребами педагогічної діяльності.

Ключові слова: *іншомовна комунікативна компетентність, немовний факультет, педагогічний університет, вища освіта, компетентнісний підхід, професійно орієнтоване навчання, метод, інтерактивний методи, цифрові освітні ресурси.*

Vasylieva M. P. Methodological Principles for Developing Foreign Language Communicative Competence in Students of Non-Language Faculties of Pedagogical Universities in Ukraine. The article substantiates the relevance of formation of foreign language communicative competence in students of non-language faculties of pedagogical universities in Ukraine in the context of higher education modernization, European integration processes, and the growing role of a foreign language as a tool of professional and intercultural communication. It is emphasized that a modern teacher of non-language disciplines must be proficient in a foreign language in order to participate effectively in academic and professional communication.

The study generalizes theoretical approaches to understanding foreign language communicative competence as an integrative ability of an individual to carry out effective speech activity in various communicative situations. The expediency of considering its structure through language (linguistic), speech-communicative, socio-cultural, strategic-pragmatic and professional-pedagogical components is substantiated. It is shown that the methodological basis of foreign language training in pedagogical universities is the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), which provides level-based logic and transparent learning outcomes.

Based on the analysis of educational programmes and syllabi of the courses “Foreign Language” and “Foreign Language for Professional Purposes,” the variability of approaches to foreign language training of students of non-language faculties is identified, which is conditioned by university autonomy and the absence of unified requirements for the language component in future teachers’ training. Differentiation between bachelor’s and master’s levels as well as various trajectories of professionally oriented foreign language training are revealed.

It is established that the formation of foreign language communicative competence is ensured through a combination of communicative, interactive, and digital teaching methods, the use of modern teaching and learning materials, and additional lexical and grammatical resources. It is proved that the effectiveness of foreign language training depends on the systematic nature of methodological support and its alignment with CEFR requirements and the professional needs of pedagogical activity.

Keywords: *foreign language communicative competence, non-language faculty, pedagogical university, higher education, competency-based approach, professionally oriented learning, method, interactive methods, digital educational resources.*

Вступ. У сучасних умовах глобалізації, євроінтеграції та цифровізації освіти володіння іноземними мовами набуває статусу ключової складової професійної підготовки фахівців у різних галузях. Для студентів немовних факультетів педагогічних університетів України іншомовна комунікативна компетентність виступає не лише інструментом міжособистісного спілкування,

а й важливою умовою професійної мобільності, участі в міжнародних освітніх і наукових проєктах, доступу до сучасних фахових знань та інтеграції у європейський освітній простір.

Сучасний ринок праці та освітнє середовище вимагають від майбутніх учителів немовних дисциплін здатності здійснювати ефективну комунікацію іноземною мовою в академічному, професійному та міжкультурному контекстах. У зв'язку з цим іншомовна підготовка в педагогічних університетах України має виходити за межі формального вивчення мови як навчальної дисципліни та набувати компетентісно орієнтованого й професійно спрямованого характеру.

Динамічні зміни у сфері вищої освіти, впровадження компетентісного підходу, академічна мобільність, розвиток дистанційного та змішаного навчання зумовлюють необхідність оновлення методичних підходів до формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів. Традиційні репродуктивні методи навчання іноземних мов дедалі більше поступаються місцем інтерактивним, діяльнісним і комунікативно орієнтованим технологіям, що спрямовані на розвиток умінь реального професійного спілкування.

Особливого значення в цьому контексті набуває методичне забезпечення іншомовної підготовки в педагогічних університетах, оскільки саме ці заклади формують майбутніх фахівців, які надалі впливатимуть на освітні процеси, міжкультурну взаємодію та якість мовної підготовки в різних галузях. Вивчення та наукове осмислення методичних засад формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів є необхідною умовою підвищення ефективності мовної освіти та її відповідності європейським освітнім стандартам.

Проведений науковий аналіз свідчить про те, що вивчення теоретичних і практичних засад формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів здійснювалося в різних аспектах, зокрема: формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти та її структура у (В. Дроздова, К. Рудніцька, Н. Самборська, О. Кравець); професійно орієнтований характер іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей (О. Карасьова, У. Кушпіт, І. Ковальчук, І. Гайдай, О. Хорош); методичні засади та педагогічні принципи формування іншомовної комунікативної компетентності у закладах вищої освіти (І. Когут, Н. Самборська, О. Кравець, І. Ковальчук); інтерактивні, ігрові та проєктні технології навчання іноземних мов на немовних спеціальностях (Є. Чеберяк, Л. Волкова, О. Матієнко, С. Бучацька, Г. Салащенко, Л. Лазаренко, І. Барабаш); цифрові та змішані форми організації іншомовного навчання (А. Птушка,

Л. Сажко, Р. Слободзян); мовленнєві стратегії, лексичні вправи та глобальні компетентності у професійно орієнтованій іншомовній підготовці (М. Васильєва, О. Холодняк); розвиток м'яких навичок і міжкультурної взаємодії у процесі вивчення іноземних мов (О. Курінний, Т. Черкасова).

Таким чином, проблема формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів ґрунтовно висвітлена в сучасних дослідженнях, однак питання її цілісного методичного забезпечення саме у педагогічних університетах України залишається недостатньо систематизованим, що зумовлює актуальність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Мета та завдання. Узагальнити та схарактеризувати методичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів у педагогічних університетах України з урахуванням сучасних освітніх трансформацій, європейських стандартів мовної освіти та потреб професійної підготовки майбутніх фахівців з метою підвищення ефективності іншомовної підготовки у вітчизняній системі вищої освіти.

Методи дослідження. У процесі роботи застосовано загальнонаукові методи: аналіз, синтез, порівняння, зіставлення та узагальнення, що дало змогу опрацювати науково-методичні джерела, присвячені проблемі формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів, а також освітні програми, силабуси та методичні матеріали педагогічних університетів України; проблемно-цільовий метод, який забезпечив виявлення основних методичних підходів і засобів формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців немовних спеціальностей у закладах вищої педагогічної освіти.

Крім того, у процесі дослідження використовувалися емпіричні методи, серед яких – спостереження за організацією іншомовного навчання студентів немовних факультетів, аналіз результатів їхньої навчальної діяльності, бесіди з викладачами іноземних мов і студентами, а також узагальнення власного педагогічного досвіду роботи у сфері вищої педагогічної освіти.

Результати. У процесі дослідження встановлено, що підготовка майбутніх учителів немовних спеціальностей у педагогічних університетах України здійснюється в межах компетентнісної парадигми вищої освіти, сформованої під впливом Болонського процесу та інтеграції України до Європейського простору вищої освіти. У цьому контексті іншомовна підготовка розглядається не як засвоєння сукупності мовних знань, а як формування здатності використовувати іноземну мову для виконання професійних, академічних і міжкультурних комунікативних завдань.

Методологічною основою опису, планування й оцінювання рівнів іншомовної підготовки в європейському освітньому просторі виступають Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR), які застосовуються як спільна рамка визначення мовної компетентності, результатів навчання та рівнів володіння іноземною мовою (Common European Framework of Reference for Languages, 2001). Орієнтація на CEFR забезпечує зіставність мовних результатів, академічну мобільність і узгодження іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей із європейськими стандартами.

Водночас встановлено, що в Україні відсутній єдиний стандарт підготовки майбутніх учителів, який би визначав уніфіковані вимоги до рівня іншомовної підготовки, структури компетентностей і прогнозованих результатів навчання для студентів немовних факультетів. У цих умовах, за наявності університетської автономії, педагогічні заклади вищої освіти самостійно визначають перелік загальних і фахових компетентностей, програмні результати навчання, обсяг кредитів ECTS та зміст дисциплін іншомовної підготовки в освітніх програмах.

У ході дослідження було проаналізовано теоретичні підходи до розуміння іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. У результаті встановлено, що в сучасній педагогічній та лінгводидактичній науці іншомовна комунікативна компетентність трактується як інтегративна здатність особистості ефективно використовувати іноземну мову для розв'язання навчальних, професійних і соціокультурних завдань у різних ситуаціях спілкування (Drozdova, Rudnytska, 2021; Kohut, 2022). На відміну від традиційного мовознавчого підходу, який зосереджується переважно на знаннях лексики й граматики, сучасні концепції акцентують функціональний, діяльнісний і соціокультурний характер іншомовної комунікації.

З'ясовано, що у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників іншомовна комунікативна компетентність розглядається як багатовимірне утворення, що поєднує мовні знання, мовленнєві вміння, соціокультурну обізнаність і стратегічні здібності до організації та підтримання комунікації. Особливої ваги в умовах немовної професійної підготовки набуває її прикладний характер, тобто здатність студента використовувати іноземну мову не лише в навчальних ситуаціях, а й у професійно орієнтованій та міжкультурній взаємодії (Drozdova, Rudnytska, 2021).

Встановлено, що для студентів немовних педагогічних факультетів іншомовна комунікативна компетентність набуває специфічної педагогічно орієнтованої спрямованості. Вона охоплює не тільки володіння мовними засобами, а й готовність до використання іноземної мови як інструменту

професійної діяльності в освітньому середовищі, зокрема для участі в міжнародних освітніх програмах, академічної мобільності, міжкультурного спілкування та професійного саморозвитку.

На основі положень Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти (CEFR, 2001), їх оновлення у CEFR Companion Volume (CEFR Companion Volume, 2020), а також узагальнення сучасних вітчизняних досліджень з проблеми іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей, структуру іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів доцільно розглядати як багатокomпонентне утворення, що поєднує мовні, комунікативні та професійно-педагогічні виміри.

У цьому контексті іншомовна комунікативна компетентність майбутніх учителів немовних спеціальностей охоплює мовний (лінгвістичний) компонент, що забезпечує володіння лексико-граматичними засобами загальноосвітнього й професійного спілкування; мовленнєво-комунікативний компонент, який визначає здатність реалізовувати педагогічну й академічну комунікацію іноземною мовою; соціокультурний і міжкультурний компонент, спрямований на ефективну взаємодію в міжнародному освітньому середовищі; стратегічно-прагматичний компонент, що забезпечує здатність підтримувати, коригувати та опосередковувати комунікацію (у тому числі через медіацію та онлайн-взаємодію); а також професійно-педагогічний компонент, який відображає готовність використовувати іноземну мову як інструмент професійної діяльності вчителя.

У процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів немовних спеціальностей доцільно спиратися на систему принципів комунікативно орієнтованого навчання, розроблених у працях І. Ковальчука, І. Гайдай та О. Хорош, які узгоджуються з положеннями CEFR і сучасними європейськими підходами до мовної освіти (Kovalchuk, Haidai, Khorosh, 2020).

Зокрема, важливе значення має *принцип мовленнєвої активності*, що передбачає організацію навчання на основі проблемних і комунікативно значущих завдань, які стимулюють пізнавальну та мовленнєву діяльність студентів. *Принцип індивідуалізації* орієнтує іншомовну підготовку на врахування особистісних, когнітивних і професійних особливостей майбутніх учителів.

Принцип функціональності забезпечує відбір і використання мовних засобів відповідно до реальних комунікативних потреб педагогічної діяльності, а *принцип ситуативності* передбачає організацію навчання через змодельовані педагогічні, академічні та міжкультурні ситуації спілкування. Важливим є також *принцип новизни*, який сприяє підтриманню навчальної мотивації та

розвитку здатності до перенесення сформованих мовленнєвих умінь у нові професійні контексти.

У процесі дослідження було проаналізовано освітні програми першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти та силабуси дисциплін «Іноземна мова» та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» у низці педагогічних університетів України, зокрема Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, Державному вищому навчальному закладі «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка, Тернопільському національному педагогічному університеті імені В. Гнатюка.

Аналіз освітніх програм засвідчив, що обсяг дисциплін іншомовної підготовки для студентів немовних педагогічних спеціальностей у різних університетах, як правило, становить 5 або 6 кредитів ECTS на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та 3 кредити ECTS – на другому (магістерському) рівні.

З'ясовано, що у процесі іншомовної підготовки студентів немовних факультетів педагогічних університетів використовуються сучасні навчально-методичні комплекси міжнародних видавництв (“Cambridge University Press”, “Express Publishing”, “Longman (Pearson)”, “Macmillan Publishers Ltd.”, “Oxford University Press” та інші), що спеціалізуються на викладанні іноземних мов як засобу міжкультурної та професійної комунікації. Такі матеріали забезпечують рівневу побудову курсів, інтеграцію мовленнєвих умінь, автентичний мовний матеріал і комунікативну спрямованість навчання відповідно до вимог CEFR.

Поряд із базовими курсами активно застосовуються додаткові ресурси з лексики та граматики вітчизняних (Bezkorovaina, Vasylieva, Shcheblykina, 2020) і зарубіжних авторів, а також цифрові освітні платформи, навчальні сайти, мобільні застосунки та ресурси Інтернет-мережі, що дають змогу індивідуалізувати навчання, організовувати самостійну роботу студентів і підтримувати безперервний розвиток іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців немовних спеціальностей.

На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти іншомовна підготовка студентів немовних педагогічних спеціальностей переважно має характер англійської мови загального вжитку (General English) і ґрунтується на тематично зорієнтованому змісті. Навчальні курси охоплюють типові комунікативні сфери повсякденного й соціального спілкування, зокрема «Родина», «Опис зовнішності людини», «Житло», «Транспорт», «Подорожі»,

«У готелі», «Відвідування крамниць», «Вільний час», «В офісі», «У лікаря» тощо. Водночас значна увага приділяється темам, пов'язаним з освітнім середовищем («Школа», «Освіта», «Професія вчителя»), що забезпечує початкову професійну орієнтацію іншомовної підготовки.

На другому (магістерському) рівні вищої освіти іншомовна підготовка набуває професійно й академічно орієнтованого характеру. Вона спрямовується на опанування іноземної мови як засобу фахової та наукової діяльності, що передбачає розширення професійної та педагогічної термінології, розвиток умінь академічного читання, письма, участі в дискусіях і презентаціях, а також використання іноземної мови у процесі знання-створювальної та дослідницької діяльності. Таким чином, іноземна мова на магістерському рівні функціонує як інструмент професійної, міжкультурної та наукової комунікації майбутніх учителів.

Аналіз освітніх програм педагогічних університетів показав, що професійно орієнтована іншомовна підготовка може реалізовуватися на різних етапах навчання – як на бакалаврському, так і на магістерському рівнях, або мати фрагментарний характер залежно від освітньої програми та інституційних рішень закладу вищої освіти.

Вивчення силабусів дисциплін «Іноземна мова», «Іноземна мова (з елементами спеціалізації)» та «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» на немовних факультетах педагогічних університетів України засвідчило використання комплексної системи методів навчання, спрямованої на формування всіх складових іншомовної комунікативної компетентності.

За джерелом подання навчальної інформації застосовуються словесні, наочні та практичні методи. Словесні методи (пояснення, розповідь, бесіда) використовуються для введення й осмислення мовного матеріалу; наочні (ілюстрації, демонстрації, відеоматеріали) – для формування зв'язку між мовою і реальними комунікативними ситуаціями; практичні (вправи, тренувальні завдання, мовленнєва практика) – для автоматизації мовних і мовленнєвих умінь.

За логікою пізнавальної діяльності застосовуються індуктивні, дедуктивні, аналітичні та синтетичні методи, що дозволяє студентам як виводити мовні закономірності з мовленнєвого матеріалу, так і застосовувати готові правила у практичній комунікації. Це сприяє розвитку свідомого та функціонального володіння іноземною мовою.

За рівнем пізнавальної активності використовуються репродуктивні, пошукові та дослідницькі методи, що забезпечує поступовий перехід від відтворення мовних зразків до самостійного конструювання висловлювань у професійно значущих ситуаціях.

Організація навчальної діяльності передбачає поєднання роботи під керівництвом викладача та самостійної роботи студентів, яка реалізується через виконання індивідуальних завдань, роботу з підручниками, цифровими ресурсами та матеріалами мережі Інтернет. Це сприяє розвитку автономності та відповідальності за власний мовний розвиток.

Окреме місце посідають відео- та цифрові методи навчання, зокрема використання мультимедійних матеріалів, дистанційних і веб-орієнтованих платформ, що дозволяє моделювати автентичні комунікативні ситуації та підтримувати інтерактивність навчального процесу.

Практична реалізація цих підходів відбувається через мікронавчання, тренувальні вправи, практичні заняття з аудіювання, читання, письма та говоріння, виконання домашніх і творчих завдань, що в сукупності забезпечує поетапне формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів немовних спеціальностей.

Важливою складовою методичного забезпечення іншомовної підготовки студентів на немовних факультетах педагогічних університетів є інтерактивні та комунікативно орієнтовані методи навчання, які спрямовані на моделювання реальних і професійно значущих ситуацій спілкування. У навчальному процесі широко застосовуються рольові ігри, ситуативні діалоги, дискусії, проектна робота, кейс-методи та презентації, що дозволяє студентам використовувати іноземну мову як інструмент професійної та міжособистісної взаємодії. Такі методи сприяють формуванню не лише мовленнєвих умінь, а й соціальних, міжкультурних і стратегічних компонентів іншомовної комунікативної компетентності, зокрема вміння аргументувати, домовлятися, працювати в команді та адаптувати мовленнєву поведінку до різних педагогічних і соціальних контекстів.

Обговорення. Отримані результати свідчать, що формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів педагогічних університетів України відбувається в умовах поєднання європейських освітніх орієнтирів та університетської автономії. Орієнтація на CEFR, компетентнісний і студентоцентрований підходи загалом узгоджується з вимогами Болонського процесу та сприяє інтеграції української педагогічної освіти в Європейський простір вищої освіти. Водночас відсутність уніфікованих вимог до іншомовної підготовки майбутніх учителів зумовлює різні підходи до визначення її цілей, результатів і обсягу в освітніх програмах різних університетів.

Порівняння з європейськими моделями підготовки педагогів показує, що в країнах ЄС мовні рівні й компетентності майбутніх учителів, як правило, чітко співвіднесені з CEFR і закріплені на національному або інституційному

рівнях, тоді як в Україні їх реалізація має переважно рекомендаційний характер і залежить від рішень окремих закладів вищої освіти.

Виявлено також диференціацію іншомовної підготовки між бакалаврським і магістерським рівнями: на першому переважає англійська мова загального вжитку з елементами професійної орієнтації, а на другому – іноземна мова функціонує як інструмент академічної та професійної комунікації, якщо відповідні дисципліни передбачені програмою. Застосування комунікативних, інтерактивних і цифрових методів навчання свідчить про перехід до діяльнісно-компетентної моделі, ефективність якої залежить від системності та узгодженості з професійним контекстом підготовки майбутніх учителів.

Висновки. Дослідження засвідчило, що формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів педагогічних університетів України здійснюється в умовах університетської автономії, орієнтації на компетентнісний підхід і Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR). Іноземна мова в цій системі розглядається не лише як навчальна дисципліна, а як інструмент професійної, міжкультурної та академічної комунікації майбутніх учителів.

Установлено наявність варіативних моделей іншомовної підготовки на бакалаврському і магістерському рівнях, що відображає гнучкість освітніх програм, але водночас потребує більшої узгодженості щодо цілей, результатів навчання та рівнів мовної підготовки. Аналіз освітніх програм і силабусів показав використання комунікативно орієнтованих, інтерактивних і цифрових методів навчання, спрямованих на розвиток усіх компонентів іншомовної комунікативної компетентності.

Отже, підвищення ефективності іншомовної підготовки студентів немовних факультетів педагогічних університетів України пов'язане з необхідністю науково обґрунтованого методичного забезпечення, узгодженого з вимогами CEFR, професійними потребами педагогічної діяльності та сучасними освітніми викликами.

ЛІТЕРАТУРА:

- Безкоровайна, О. Л., Васильєва, Н. П., Щєбликіна, Т. А. (2020). Усі вправи з граматики англійської мови. Х.: Навчальна література.
- Дроздова, В. В., Рудніцька, К. В. (2021). Структура професійної іншомовної компетентності майбутнього фахівця. *Науковий вісник Ужгородського університету : збірник наукових праць; серія: Педагогіка. Соціальна робота. Ужгород* : Говерла. Вип. 2 (49). С. 51–56.
- Ковальчук, І. С., Гайдай, І. О., Хорош, О. В. (2020). Педагогічні принципи формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. *The world of science and innovation* (September 16-18, 2020) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2020.

- Когут, І. (2022). Формування іншомовної компетентності у студентів в процесі навчання: теоретичні засади. *Молодий вчений*, 10 (110), 106-110. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-21>
- Холодняк, О., Васильєва, М. Мовленнєві стратегії як базис глобальних компетентностей в освітніх програмах професійної підготовки здобувачів вищої освіти (нефілологічних спеціальностей). *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викл., учителів, здобувачів вищ. освіти, (м. Харків, 24 квіт. 2025 р.) / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; Харків, 2025. С. 165–167.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. (2001). URL: <https://rm.coe.int/1680459f97>
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume. (2020). URL: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languageslearning-teaching/16809ea0d4>
- Vasylieva M., Kholodniak O. The System of Lexical Exercises for Teaching English Lexical Material to Future Educationalists. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи* : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викл., учителів, здобувачів вищ. освіти, (м. Харків, 24 квіт. 2025 р.) / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; Харків, 2025. С. 132–135.

REFERENCES:

- Bezkorovaina, O. L., Vasylieva, N. P. & Shcheblykina, T. A. (2020). *Usi vpravy z hramatyky anhliiskoi movy [All English Grammar Exercises]*. Kh.: Navchalna literatura
- Drozdova, V. V. & Rudnitska, K. V. (2021). *Struktura profesiinoi inshomovnoi kompetentnosti maibutnoho fakhivtsia [The Structure of a Future Specialist's Professional Foreign Language Competence]*. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu : zbirnyk naukovykh prats; seriia: Pedahohika. Sotsialna robota. Uzhhorod* : Hoverla, Vyp. 2 (49) [in Ukrainian].
- Kovalchuk, I. S., Haidai, I. O. & Khorosh, O. V. (2020). *Pedahohichni pryntsypy formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv nemovnykh spetsialnosteyi [Pedagogical Principles of Formation of Foreign Language Communicative Competence of Students of Non-linguistic Specialties]*. *The world of science and innovation (September 16-18, 2020)* Cognum Publishing House, London, United Kingdom [in Ukrainian].
- Kohut, I. (2022). *Formuvannia inshomovnoi kompetentnosti u studentiv v protsesi navchannia: teoretychni zasady [Formation of Foreign Language Competence in Students during the Learning Process: Theoretical Foundations.]*. *Molodyi vchenyi*, 10 (110), 106-110. Retrieved from: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-10-110-21> [in Ukrainian].
- Kholodniak, O. & Vasylieva, M. (2025) *Movlennєvi stratehii yak bazys hlobalnykh kompetentnostei v osvıtnikh prohramakh profesiinoi pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity (nefilolohichnykh spetsialnostei). [Speech Strategies as the Basis of Global Competences in Educational Programmes of Professional Training of Higher Education Students (Non-Philological Specialties)]*. *Suchasni filolohichni i metodychni studii: problematyka i perspektyvy* : materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. dlia naukovtsiv, vykl., uchyteliv, zdobuvachiv vyshch. osvity, (m. Kharkiv, 24 kvit. 2025 r.) / Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody; Kharkiv [in Ukrainian].
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. (2001). Retrieved from: <https://rm.coe.int/1680459f97>
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume. (2020). Retrieved from: <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languageslearning-teaching/16809ea0d4>
- Vasylieva, M. & Kholodniak, O. (2025). *The System of Lexical Exercises for Teaching English Lexical Material to Future Educationalists*. *Suchasni filolohichni i metodychni studii:*

problematyka i perspektyvy : materialy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. dlia naukovtsiv, vykl., uchyteliv, zdobuvachiv vyshch. osvity, (m. Kharkiv, 24 kvit. 2025 r.) / Kharkiv. nats. ped. un-t im. H. S. Skovorody; Kharkiv, 2025. С. 132–135.

Інформація про автора:

Васильєва Марина Петрівна:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3134-7547>, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри англійської філології, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002
e-mail: vasileva.mp@hnpu.edu.ua

Information about the author:

Vasylieva Maryna Petrivna:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3134-7547>, Candidate of Pedagogical Sciences, the Department of English Philology, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskykh Str. 29, Kharkiv, Ukraine 61002
e-mail: vasileva.mp@hnpu.edu.ua

Цитуйте цю статтю як: Васильєва М. П. Методичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів педагогічних університетів України. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 59. С. 112-123.

DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.07>

Дата надходження статті до редакції: 20.10.2025

Стаття прийнята до друку: 01.11.2025